

**RAPORT
Z DZIAŁALNOŚCI
FOR W 2016 ROKU**

SZANOWNI PAŃSTWO,

badając instytucje na poziomie kraju, patrzymy zwykle na ich całość, którą nazywamy ustrojem lub systemem instytucjonalnym. Tą drogą dochodzimy do wielkich pytań. Np. czy prawo i państwo tworzą splot tego typu, że można mówić o rządach prawa? Jeśli prawo pozostaje na papierze, zwłaszcza te jego części, które mówią o wolnościach jednostki, to trudno mówić o praworządności. Jeśli decyzje podejmowane są na nieformalnych spotkaniach z pogwałceniem zasady podziału władz, narusza to rządy prawa.

Kiedy patrzymy na ustrój, zajmuje nas kształt pewnych procesów, które zachodzą w każdym państwie i społeczeństwie. Weźmy choćby proces wymiany ludzi u steru władzy. To, jaki jest kształt tego procesu, zależy od instytucji. To one decydują, czy mamy do czynienia z demokracją, monarchią dziedziczną, czy też z wyborem lidera przez rządzącą oligarchię. Inny problem: w każdym bardziej rozwiniętym społeczeństwie istnieje podział pracy, to zaś wymaga koordynacji działań ludzi, którzy wytwarzają różne dobra. Jakie mamy sposoby koordynacji? Najważniejszy nazywa się rynkiem. To jest mechanizm dobrowolnego współdziałania, który zawsze istnieje tam, gdzie ludzie mają dostatecznie dużo wolności gospodarczej. Jej rdzeniem jest własność prywatna, która pozwala zakładać i rozwijać prywatne przedsiębiorstwa. Jeżeli ludziom odbierze się wolność gospodarczą, koordynacji trzeba dokonywać w inny sposób. Jaki? W formie centralnego planowania, czyli przydziałów i nakazów.

Dziś bardziej niż kiedykolwiek trzeba wzmacniać społeczeństwo obywatelskie, które broni wolności i państwa prawa w Polsce. Dlatego serdecznie dziękuję za Państwa zaangażowanie i wspieranie Forum Obywatelskiego Rozwoju.

Profesor Leszek Balcerowicz
Przewodniczący Rady FOR

SZANOWNI PAŃSTWO,

zakaz handlu w niedziele, skok na Trybunał Konstytucyjny, plan Morawieckiego, zmiany podatkowe – to tematy, które uznali Państwo za najciekawsze w 2016 roku. Dowodem tego jest rekordowe zainteresowanie naszymi publikacjami.

Analizy, które zespół FOR tworzy z największą rzetelnością, publikujemy na naszych stronach, wysyłamy do wszystkich mediów, a także decydentów. Organizujemy debaty i konsultacje. Liczymy na to, że ludzie tworzący prawo w Polsce zechcą wykorzystać naszą wiedzę, aby legislacja szła w parze z praworządnością i myśleniem o wzroście gospodarczym. Uruchomiliśmy Monitor Wolności Gospodarczej, a w naszych projektach edukacyjnych wzięło udział ponad 4000 uczniów w całej Polsce, wydaliśmy 70 publikacji i trzy książki.

Oto sprawozdanie z działalności FOR za 2016 rok, w którym przedstawiamy Państwu nasze najważniejsze działania. Zachęcamy jednak do śledzenia na bieżąco działalności FOR i do współpracy z nami.

Serdecznie dziękuję naszym Darczyńcom, bez których nie moglibyśmy funkcjonować. Dziękuję naszym ekspertom i pracownikom za wielki wkład pracy i świeżość myśli. Dziękuję również naszym sympatykom i proszę, aby nie ustawiali w budowie nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Agata Stremecka
Prezes Zarządu FOR

FOR W LICZBACH

25 000

Nasze publikacje zostały pobrane ponad 25 tysięcy razy

11 000

Do końca 2016 roku na nasz newsletter zapisało się prawie 11 tysięcy osób

70

Wydaliśmy 70 publikacji

250

Ponad 250 prac nadesłanych na konkurs „Komiksy ekonomiczne”

8

8 streszczeń analiz Centrum für Europäische Politik

4000

4000 uczniów wzięło udział w warsztatach ekonomicznych

24

24 spotkania i wydarzenia FOR

7

7 wydarzeń, nad którymi FOR objęło patronat

7

7 stanowisk wypracowanych z innymi organizacjami

100 000

Ponad 100 tys. więcej odśton, ponad 32 tys. nowych użytkowników na blogu FOR

Nasi eksperci byli cytowani w mediach średnio **135 razy w miesiącu**

Ich komentarze, artykuły, wywiady ukazują się regularnie m.in. w dzienniku „Rzeczpospolita”, „Gazecie Wyborczej”, „Dzienniku Gazecie Prawnej”, Polskim Radiu, TOK FM, Polskiej Agencji Prasowej, Informacyjnej Agencji Radiowej, TVN 24 BiŚ, Polsat News, Onet.pl, Wp.pl

Własne artykuły, komentarze oraz wywiady w telewizji, prasie i internecie ukazywały się średnio **20 razy w miesiącu**

W 2016 roku nazwa Forum Obywatelskiego Rozwoju pojawiała się w mediach średnio **60 razy w tygodniu**

Cytowalność FOR w prasie: średnio **5 razy w tygodniu**

Cytowalność FOR na stronach internetowych: średnio **50 razy w tygodniu**

Cytowalność FOR w telewizji i radiu: średnio **7 razy w tygodniu**

Łącznie nasze publikacje były cytowane w mediach prawie **1000 razy**

Prowadzimy **9 stron internetowych**

Prowadzimy **5 oficjalnych profili** na Facebooku

FOR aktywnie działa również na **5 głównych kanałach** w mediach społecznościowych

W 2016 roku o prawie **20% wzrosła liczba** naszych fanów na Facebooku, zasięg naszych wpisów na Twitterze powiększył się zaś czterokrotnie

FOR W MEDIACH

ALEKSANDER ŁASZEK

Obniżenie wieku emerytalnego to błąd, PAP

„Ten projekt prowadzi do spadku liczby osób pracujących w gospodarce, a co za tym idzie – do wolniejszego wzrostu gospodarczego, na czym tracą nie tylko emeryci, ale również osoby pracujące czy dopiero mające wejść na rynek pracy”.

O podatku bankowym, Polskie Radio

„Podatek bankowy nigdy nie miał uzasadnienia ekonomicznego. Był on umotywowany czysto politycznie mitem wielkich pieniędzy w bankach”.

MAREK TATAŁA

O Trybunale Konstytucyjnym, Polskie Radio 24

„Celem Jarosława Kaczyńskiego jest zablokowanie Trybunałowi Konstytucyjnemu możliwości oceniania ustaw przeprowadzanych przez Prawo i Sprawiedliwość w ciągu najbliższych kilku lat. Takie szkodliwe ustawy już są i są krytykowane przez wielu prawników, np. ustawa blokująca handel ziemią czy ustawy ułatwiające inwigilację. Po przejściu Trybunału nikt w partii rządzącej nie będzie się przejmował konstytucyjnością takich przepisów”.

LESZEK BALCZEROWICZ

O polskiej gospodarce, TOK FM

„Rząd szuka pieniędzy na realizację swoich obietnic wyborczych – stąd m.in. nowy podatek bankowy i od hipermarketów. Mamy w Polsce za mało inwestycji, najmniej w całym regionie. Przy tej sytuacji część z nich jest finansowana z zagranicy. Wyobraźmy sobie, co się stanie, jak będziemy wypędzać kapitał. Będzie np. mniej miejsc pracy”.

MICHAŁ MAGDZIAK

O wyroku Trybunału Konstytucyjnego, Radio TOK FM

„W ostatnich dniach bardzo dużo mówi się o tym, iż rząd twierdzi, że nie jest to wyrok. Ale nie mówi się, dlaczego i na jakiej podstawie prawnej takie twierdzenie opiera. W rzeczywistości rząd nie ma kompetencji do takiego twierdzenia”.

RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

Bardzo wysokie koszty ściągania podatków w Polsce, MarketNews24.pl

„Polska ma jedno z najwyższych kosztów ściągania podatków w przeliczeniu na urzędnika. Spośród krajów należących do OECD gorzej jest tylko w Japonii. Jest to efekt organizacji pracy w urzędach skarbowych”.

Czy firmy komunalne powinny mieć pierwszeństwo w wywozie śmieci?, TOK FM

„Ocena skutków regulacji noweli Prawa zamówień publicznych wskazuje, iż nie wpływa ona na sektor finansów publicznych, na rynek pracy, na funkcjonowanie przedsiębiorstw ani na rozwój regionalny – więc jaki był cel jej uchwalenia? W omawianej ustawie zabrakło czasu na analizę. A przecież zamówienia publiczne w Polsce to 15% PKB”.

ANDRZEJ RZOŃCA

Grozi nam pułapka niskiego dochodu, „Rzeczpospolita”

„Premier Morawiecki mówi o pożegnaniu z neoliberalizmem, ale to, co proponuje, to pożegnanie ze wzrostem gospodarczym. Interwencjonizm państwowy, zamiast uchronić Polskę od pułapki umiarkowanego dochodu, może zepchnąć ją w pułapkę niskiego dochodu”.

#LICZBADNIAFOR

„Liczba dnia” to projekt FOR, który wystartował w sierpniu 2016 roku i cieszy się bardzo dużą popularnością wśród użytkowników naszych kanałów social media.

Każdego dnia eksperci i zespół FOR wybierają dla Państwa ważną i interesującą liczbę o tematyce ekonomiczno-gospodarczej i przedstawiają ją wraz z krótkim i czytelnym opisem na grafice publikowanej w mediach społecznościowych.

Dzięki temu, że liczby są powiązane z aktualnymi badaniami oraz bieżącą sytuacją polityczno-gospodarczą w kraju i na świecie, a źródła, z których korzystamy, są sprawdzone i wiarygodne – nasz projekt często jest cytowany w mediach.

#liczbadniaFOR

57 mld zł

Za taką kwotę w pierwszej połowie 2016 roku banki kupiły państwowe papiery wartościowe, w tym samym czasie udzielając tylko 5,7 mld zł kredytów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw. Wprowadzony w lutym br. Podatek bankowy to podatek od kredytów. Od każdego 1000 zł kredytu udzielonego przedsiębiorstwom bądź gospodarstwom domowym banki muszą zapłacić 4 zł 40 gr podatku. Z podatku zwolnione są obligacje państwowe, co sprawia, że bankom znacznie bardziej opłaca się pożyczać państwu niż sektorowi prywatnemu. Konstruując tak podatek bankowy, rząd ułatwia sobie zadłużanie dzisiaj, kosztem inwestycji przedsiębiorstw i rozwoju polskiej gospodarki w przyszłości.

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
10 LAT
Zródło: facebook.com/FundacjaFOR/

#liczbadniaFOR

3,3%

Wyniósł spadek przeciętnego dochodu na mieszkańca w Wenezueli przez ostatnie 20 lat, wskutek wyniszczającego socjalizmu. W tym samym czasie w kapitalistycznym Chile dochód na mieszkańca wzrósł o ponad 75%, a wraz z nim poziom życia. Jeszcze 20 lat temu poziom życia w Wenezueli był istotnie wyższy, niż w Chile, ale obecnie to mieszkańcy Chile cieszą się większym dobrobytem.

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
10 LAT
Zródło: facebook.com/FundacjaFOR/

#liczbadniaFOR

ok. 17%

Tyle wynosiłaby stawka podatku VAT, gdyby zlikwidowano w nim obniżone stawki. Obniżone stawki uzasadniane są pomocą dla najsłabszych. Podatek VAT nie nadaje się jednak do prowadzenia redystrybucji. Jeżeli jedna osoba zje w miesiącu za 1000 zł, a druga za 3000 zł, to ta druga zyska na 5% stawce na żywność 3-krotnie więcej. Lepiej ujednolicić stawki podatku VAT i skompensowanie straty najsłabszym przez obniżenie opodatkowania ich pracy.

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
10 LAT
Zródło: facebook.com/FundacjaFOR/

#liczbadniaFOR

27 lat

Temu został uchwalony pakiet 10 ustaw przygotowanych przez grupę ekonomistów pod kierunkiem Leszka Balcerowicza. Wprowadzane od 1 stycznia 1990 roku nowe regulacje w ciągu 111 dni ustabilizowały polską gospodarkę, tworząc podstawy jej dalszego szybkiego wzrostu. Spośród krajów regionu w przeciągu minionych 27 lat Polska osiągnęła najszybsze tempo wzrostu, stając się tym samym synonimem sukcesu transformacji.

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
10 LAT
Zródło: facebook.com/FundacjaFOR/

#liczbadniaFOR

1,9

Tyle razy więcej wydała na kampanię prezydencką Hillary Clinton od Donalda Trumpa. Pomimo tego przegrała wybory. Często wyrażane w Polsce obawy, że bez państwowego finansowania kampanii wyborczych sponsorzy zdecydowaliby o wyniku wyborów, są mocno przesadzone. Dlatego powinniśmy dążyć do zakończenia finansowania działalności partii politycznych z pieniędzy podatników: niech za billboardy płać ci, którym się podobają.

FOR FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU
10 LAT
Zródło: facebook.com/FundacjaFOR/

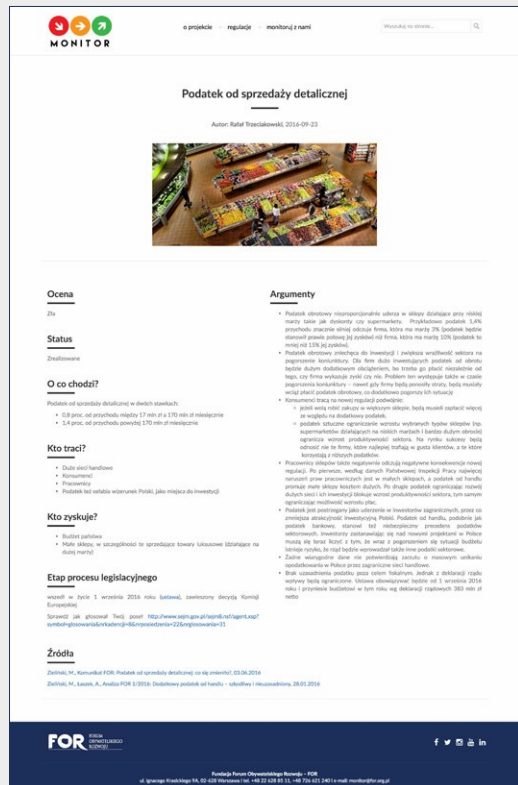
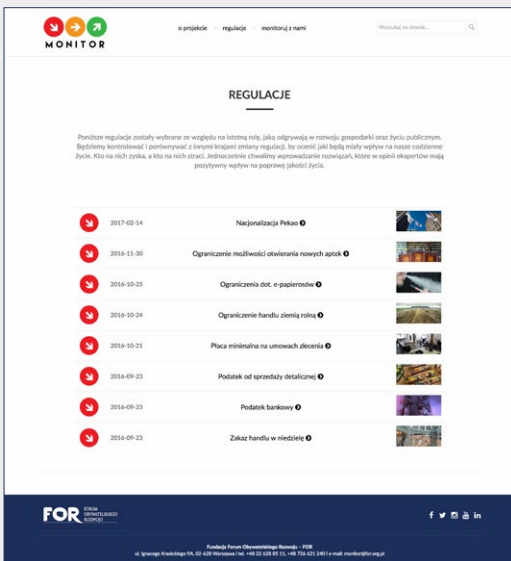
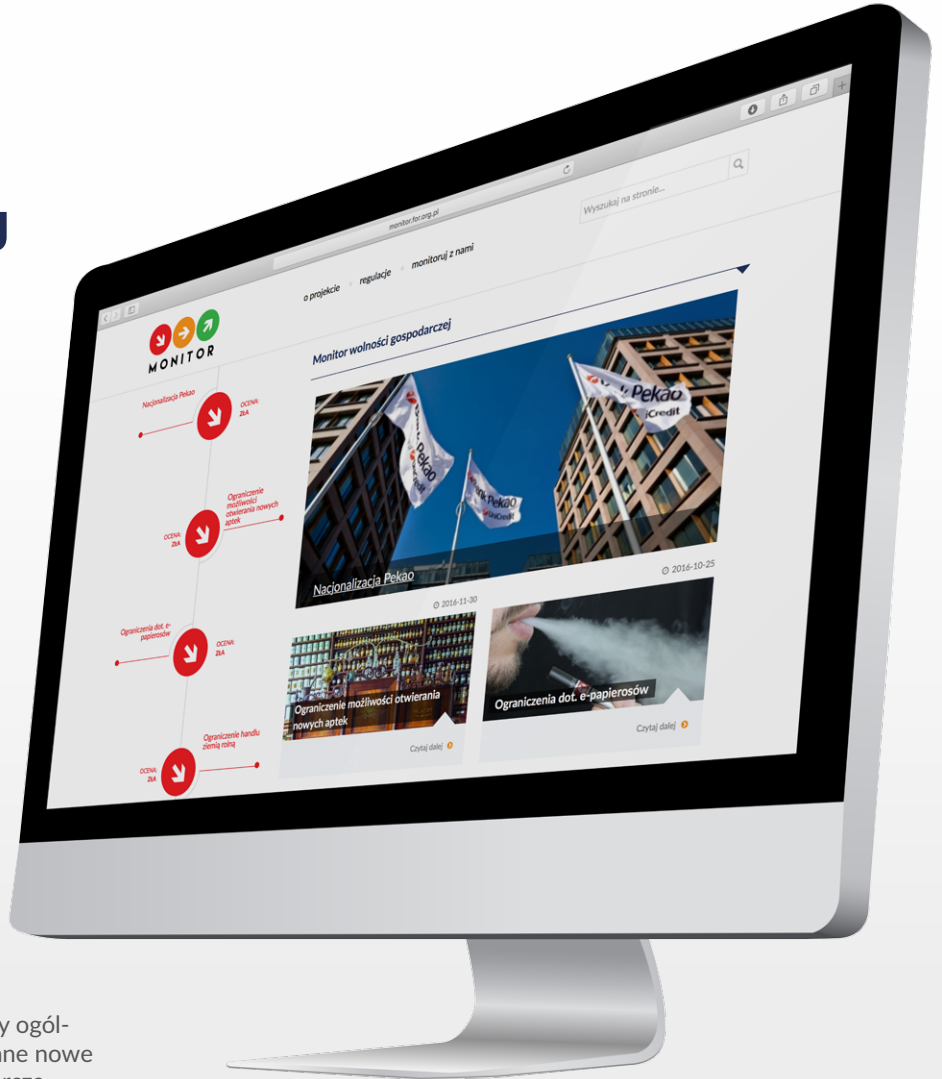
MONITOR WOLNOŚCI GOSPODARCZEJ

„Monitor” to nowy projekt FOR, który bierze pod lupę zgłaszane przez rząd propozycje nowych regulacji prawnych, mogących stanowić zagrożenie dla wolności gospodarczej w Polsce.

Ograniczenia wolności gospodarczej mogą przybierać najróżniejsze formy. Rząd może wprost zakazywać określonych rodzajów działalności, ale może też stosować bardziej wyrafinowane sposoby, np.: ustalając ceny maksymalne i minimalne, wprowadzając regulacje podatkowe sprzyjające jednym firmom, a szkodzące innym.

Na potrzeby projektu przyjęliśmy podział ograniczeń wolności gospodarczej zgodny z przygotowanym przez OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) wskaźnikiem PMR (Product Market Regulation), który analizuje ograniczenia konkurencji.

Może wydawać się paradoksem, że przy ogólnym hasle deregulacji wciąż są uchwalane nowe ustawy ograniczające wolność gospodarczą. Jednak za każdym ograniczeniem wolności gospodarczej i konkurencji stoją konkretne grupy osób, które na nich korzystają. Jednym z celów „Monitora” jest rzetelne pokazywanie, kto traci, a kto zyskuje na nowych regulacjach.

RACHUNEK OD PAŃSTWA ZA 2015 ROK

29 kwietnia 2016 roku Forum Obywatelskiego Rozwoju już po raz piąty przedstawiło „Rachunek od państwa”, który przystępnie pokazuje strukturę wydatków naszego państwa za 2015 rok w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski. Nasi współpracownicy zorganizowali akcję informacyjną i wręczali wydrukowane „Rachunki od państwa” podatnikom, którzy tego dnia zawitali do urzędów skarbowych w całej Polsce.

Rozliczając PIT, widzimy, ile podatku dochodowego musieliśmy zapłacić w 2015 roku. Warto się zastanowić, na co państwo polskie wydaje te pieniądze. Bo choć wielu polityków chętnie mówi o obniżaniu podatków, to mało jest chętnych, by dyskutować o obniżaniu wydatków, a są to dwie strony tego samego medalu. Według wstępnych szacunków w 2015 roku wydatki państwa wyniosły 749 mld zł, co bardziej obrazowo można przedstawić jako 20 103 zł na każdego mieszkańca Polski. Na co były przeznaczone te pieniądze w zeszłym roku, pokazuje piąta edycja „Rachunku od państwa” przygotowana przez Forum Obywatelskiego Rozwoju.

Wydatki sektora finansów publicznych to nie tylko wydatki rządu, ale także samorządów, NFZ, ZUS, KRUS i innych instytucji publicznych. Część instytucji nie zdążyła jeszcze opublikować sprawozdań za ubiegły rok, dlatego wyliczenia mają charakter szacunkowy – ich podstawowym celem jest pokazanie rzędu wielkości poszczególnych wydatków, dlatego też wszystkie pozycje zostały przeliczone na jednego mieszkańca.

Wszystkie powyższe wyliczenia dotyczą przeciętnego mieszkańca Polski. Jednak 24 659 zł to tylko średnia, w praktyce to osoby pracujące płacą zdecydowaną większość podatków i finansują wydatki publiczne. Z myślą o nich FOR przygotowało stronę www.SprawdzPodatki.pl, gdzie podając swoją pensję netto oraz orientacyjne wydatki, każdy może sprawdzić, ile sam zapłacił podatków i składek i na co one zostały wydane.

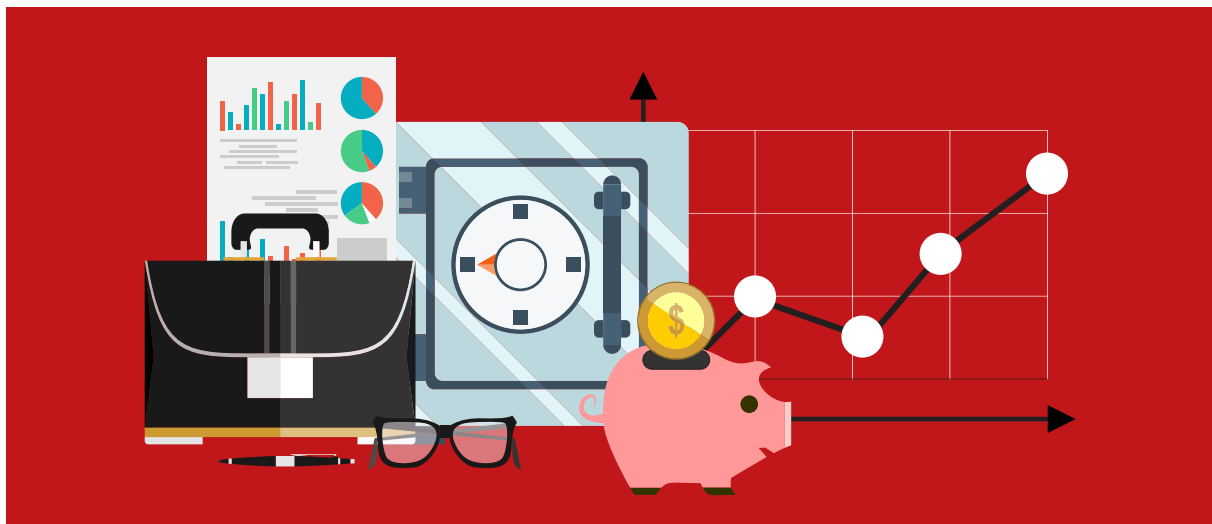
Wbrew częstym opiniom największe wydatki państwa nie były związane z administracją, ale z emeryturami i rentami. W 2015 roku państwo wydało na nie 6153 zł, co stanowi prawie jedną trzecią całych wydatków publicznych. Powyższe wartości są wartościami netto i odpowiadają pieniądзом,

Rachunek od państwa	
Rzeczpospolita Polska za wydatki	
-----W ROKU 2015-----	
Usługa	cena na 1 mieszkańca
Emerytury z ZUS	2853
Emerytury z KRUS	331
Emerytury żołnierzy, policjantów i pozostałych służb mundurowych, sędziów i prokuratorów	374
Renty	1016
Dodatki do rent i emerytur, dodatki pielęgnacyjne, zasiłki chorobowe itp.	612
Składki NFZ i PIT emerytów i rencistów	967
Pomoc społeczna, wsparcie dla bezrobotnych	1098
Ochrona zdrowia	2327
Wojsko	803
Policja, straż pożarna, straż graniczna, BOR, ABW, AW i CBA (z budżetu państwa)	302
Sądy i więzienia	264
Przedszkola, podstawówki, gimnazja i szkoły średnie	1602
Szkolnictwo wyższe	700
Administracja rządowa	340
Administracja samorządowa	461
Administracja ZUS, KRUS i NFZ	150
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	58
Drogi krajowe (GDDKiA)	320
Drogi i transport (samorządy)	955
Tory	142
Gospodarka mieszkaniowa	211
Ochrona środowiska	357
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo (bez środków UE)	186
Sport i wypoczynek	200
Kultura	321
Składka do budżetu UE	479
Inne	1833
Koszt obsługi długu publicznego	841
RAZEM PLN	20103
Łącznie wydatki publiczne w 2015 roku były o 8% wyższe od dochodów. W rezultacie dług publiczny w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrósł do poziomu 24659 zł i był o 1377 zł wyższy niż w 2014 roku.	
Forum Obywatelskiego Rozwoju www.DlugPubliczny.org.pl Facebook.com/LicznikDluguPublicznego	

które trafiają do rąk emerytów i rencistów. Faktyczne wydatki na renty i emerytury są wyższe, jednak 967 zł wraca niemal od razu do finansów publicznych w postaci składek NFZ i podatku PIT płaconego przez emerytów i rencistów.

Wydatki państwa są finansowane z naszych podatków. Dlatego rozmawiając o tym, że państwo powinno wydawać na coś więcej (np. na służbę zdrowia albo budowę autostrad), musimy od razu zastanawiać się, czy chcemy, by było to dzięki wyższym podatkom, czy może przez ograniczenie innych wydatków publicznych (których?). Tak samo proponując niższe podatki, należy od razu wskazywać, które wydatki powinny być obniżone.

WWW.DLUGPUBLICZNY.ORG.PL

SPRAWDŹ PODATKI

Miliardy i miliony złotych, o które toczą się dyskusje w Sejmie, dla większości Polaków są kwotami abstrakcyjnymi. Jednocześnie na co dzień płacimy znacznie bardziej namacalne podatki, co jest powodem licznych narzekania.

Dlatego Forum Obywatelskiego Rozwoju przygotowało „Kalkulator Podatkowy”, dzięki któremu każdy może oszacować, ile pieniędzy w postaci różnego rodzaju podatków i składek płaci na utrzymanie państwa. Narzędzie pokazuje również, na co państwo je wydaje; jaka część z nich przeznaczona jest m.in. na emerytury, służbę zdrowia, edukację, administrację i inne.

Celem portalu SprawdzPodatki.pl jest pokazanie, że płacone przez nas podatki i wydatki publiczne to dwie strony tego samego medalu. Dlatego nie można odpowiedzialnie dyskutować o obniżeniu podatków bez równoczesnego ograniczenia wydatków i analogicznie – nie można mówić o wzroście wydatków publicznych bez podnoszenia podatków.

Poza samym podatkiem PIT nasza płaca jest obciążona różnego rodzaju składkami; część z nich, formalnie rzecz biorąc, jest opłacana przez pracodawcę, część przez pracownika. W praktyce jednak podział ten jest sztuczny – pracownika tak naprawdę interesuje przede wszystkim, ile pieniędzy otrzymuje do ręki, natomiast dla pracodawcy najważniejsze jest, ile musi zapłacić łącznie za dane miejsce pracy.

Po wpisaniu orientacyjnej wielkości miesięcznych wydatków na różne dobra i usługi Kalkulator FOR pozwala także oszacować, ile VAT i akcyzy płacimy.

Za pomocą Kalkulatora FOR każdy użytkownik może wygenerować swój własny, spersonalizowany „Rachunek od państwa”. Wystarczy wejść na SprawdzPodatki.pl i postępować zgodnie z wytycznymi.

Oryginalny kalkulator podatkowy został przygotowany przez zaprzyjaźniony litewski think tank Lithuanian Free Market Institute. FOR zaadaptowało aplikację do polskich warunków.

WWW.SPRAWDZPODATKI.PL

PUBLIKACJE FOR W 2016 ROKU

ANALIZY

Analiza 1/2016

Dodatkowy podatek od handlu – szkodliwy i nieuzasadniony

Marcin Zieliński, Aleksander Łaszek, 28.01.2016

Analiza 2/2016

Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania – powtarzanie zakłęd zamiast naprawy systemu

Dariusz Adamski, 02.02.2016

Analiza 3/2016

Podatek bankowy – rząd szuka finansowania obietnic wyborczych

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 09.02.2016

Analiza 4/2016

Retoryka PiS: więcej inwestycji i rozwoju. Praktyka PiS: mniej inwestycji i rozwoju

Rafał Trzeciakowski, 15.02.2016

Analiza 5/2016

Rynki finansowe i agencje ratingowe ostrzegają przed polityką PiS

Rafał Trzeciakowski, 23.02.2016

Analiza 6/2016

Trzy miesiące rządów PiS. Gospodarka: tendencje, ostrzeżenia, perspektywy

Aleksander Łaszek, Marek Tatała, Rafał Trzeciakowski, 29.02.2016

Analiza 7/2016

Zmiany w Prokuraturze: zamiast usprawnienia działania, pogorszenie sytuacji uczestników postępowania

Michał Magdziak, 03.03.2016

Analiza 8/2016

Wciąż za dużo państwa w polskiej gospodarce

Rafał Trzeciakowski, 09.06.2016

Analiza 9/2016

Jak nie obniżyć podatków, czyli CIT 15% dla MSP

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 20.06.2016

Analiza 10/2016

Projekt ustawy o tzw. konfiskacie rozszerzonej: zamiast środków do walki z przestępczością zagrożenie dla praw przedsiębiorców

Michał Magdziak, 27.07.2016

Analiza 11/2016

Prokurator decyduje, sąd wykonuje – zmiany w jawności postępowania karnego

Michał Magdziak, 09.08.2016

Analiza 12/2016

Trzeciakowski, Orczyk: Zakaz handlu w niedzielę – szkodliwy dla konsumentów, pracowników i sektora handlu

Rafał Trzeciakowski, Maciej Orczyk, 02.09.2016

Analiza 13/2016

Łaszek, Trzeciakowski, Wąsowska: Władza w ręce urzędników, czyli rozwój według planu M. Morawieckiego

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Karolina Wąsowska, 06.09.2016

Analiza 14/2016

Upolitycznienie spółek Skarbu Państwa pod dyktando związków zawodowych – przykład PKP Cargo S.A.

Wojciech Zajac, 19.09.2016.

Analiza 15/2016

Regulacje prawne ograniczają opłacalność produkcji cydru w Polsce

Karolina Wąsowska, Daniel Góra, Marek Tatała, 22.09.2016

Analiza 16/2016

Postępowanie sądowo-administracyjne w Polsce i Wielkiej Brytanii – analiza porównawcza na podstawie praktyki

Bartosz Czupajło, 13.10.2016

Analiza 17/2016

Włoskie laboratorium mediacji

Anna Wąsowska, 18.10.2016

Analiza 18/2016

Adamski: Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej – kolejny cios w podatnika

Dariusz Adamski, 02.11.2016

Analiza 19/2016

Grecki system emerytalny: od nieodpowiedzialnego rozdawnictwa do kryzysu. Wnioski dla Polski

Daniel Góra, 21.11.2016

Analiza 20/2016

Trzeciakowski, Wąsowska: Apteka dla aptekarza – sprzeczna z interesem pacjentów i Konstytucją

Rafał Trzeciakowski, Karolina Wąsowska, 28.11.2016

Analiza 21/2016

Kolejne zmiany za rządów PiS, które zwiększą władzę prokuratora nad sądem

Michał Magdziak, 06.12.2016

Analiza 22/2016

Urbanomika, czyli niespełniony sen o węgierskiej potędze gospodarczej

Wiktor Wojciechowski, 21.12.2016

FOR OSTRZEGA

FOR ostrzeża (nr 70)

Rząd zamierza podporządkować fundusze UE pod „plan Morawieckiego”

Anna Czepiel, 11.04.2016

FOR ostrzeża (nr 71)

Rząd cofnął reformę procedury karnej i otworzył służbom furtkę do omijania prawa

Michał Magdziak, 14.04.2016

FOR ostrzeża (nr 72)

Tatała: Naciski prokuratury na prezesa Trybunału Konstytucyjnego to psucie państwa prawa

Marek Tatała, 25.08.2016

FOR ostrzeża (nr 73)

Ministerstwo Sprawiedliwości chce przejąć kontrolę nad systemem zarządzania sądami powszechnymi w Polsce

Karolina Wąsowska, 07.11.2016

KOMENTARZE FOR

Komentarz FOR do „Programu Budowy Kapitału”, przedstawionego 4 lipca 2016 r. przez wicepremiera M. Morawieckiego

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Wojciech Zając, 04.07.2016

Plan Morawieckiego przebiją pierwszą pięciolatkę Gierka

Andrzej Rzońca, 19.02.2016

KOMUNIKATY FOR

Obniżenie ratingu kolejnym sygnałem ostrzegawczym dla nowego rządu

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 21.01.2016

Wielka Brytania – odpowiedzi na często zadawane pytania

Rafał Trzeciakowski, 05.02.2016

Politycy chcą zahamować rozwój polskiego rolnictwa

Rafał Trzeciakowski, 24.02.2016

Indeks Państwowego Paternalizmu w UE w 2015 – Polska w środku stawki

Marek Tatała, 31.03.2016

Przewalutowanie kredytów frankowych na koszt sektora bankowego uderzy w polską gospodarkę

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 18.03.2016

Czas na „dobrą zmianę” w przemyśle stocznioowym. Rząd chce reanimować zdrowego pacjenta

Dariusz Adamski, 05.04.2016

Srebrny jubileusz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie – sukces i ryzyko utraty dorobku 25 lat

Tomasz Bardziński, 15.04.2016

Aktualizacja planu konwergencji: finanse publiczne na granicy, pomimo optymistycznych założeń wzrostu gospodarki

Rafał Trzeciakowski, 28.04.2016

Łaszek, Trzeciakowski, Dróżdź: Komentarz do audytu rządów PO-PSL w latach 2007–2015

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Tomasz Dróżdź, 12.05.2016

Komentarz FOR do obniżenia perspektywy ratingu Polski przez Moody's

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 14.05.2016

PiS przywraca monopol. Uderzenie w sektor prywatny

Rafał Trzeciakowski, 18.05.2016

Czy warto się martwić pogarszającymi wskaźnikami Polski?

Rafał Trzeciakowski, 31.05.2016

Wzrost w I kwartale, czyli poważna korekta bezwzględna potrzebna

Andrzej Rzońca, 02.06.2016

Podatek od sprzedaży detalicznej: co się zmieniło?

Marcin Zieliński, 03.06.2016

Płaca minimalna: Rząd szkodzi gospodarce, nie pomagając najbiedniejszym

Rafał Trzeciakowski, 15.06.2016

Antyobywatelskie i antywolnościowe rozwiązania autorstwa PiS w tzw. ustawie antyterrorystycznej

Karolina Wąsowska, 20.06.2016

Wielka Brytania – odpowiedzi na często zadawane pytania

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 22.06.2016

PKB a wyniki drużyn piłkarskich

Witold Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 24.06.2016

„Plan Morawieckiego” konsekwentnie poraża

Andrzej Rzońca, 12.07.2016

Zadłużanie państwa zamiast inwestycji

Aleksander Łaszek, 14.07.2016

Obniżenie wieku emerytalnego: Straty dla przyszłych emerytów, pracujących i gospodarki

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 20.07.2016

Szpojankowski, Tatała: Nowa ustawa o TK to dalsze psucie zasad państwa prawa przez rządzących

Aleksander Szpojankowski, Marek Tatała, 22.07.2016

Odejście od przymusowego przewalutowania kredytów walutowych to dobry kierunek

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 02.08.2016

Kolejna edycja rankingu przestrzegania praw własności

Daniel Góra, 12.08.2016

Dług publiczny jawny i ukryty to

razem ponad 4 bln zł!

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 24.08.2016

Polska nie będzie więcej „zieloną wyspą”!

Andrzej Rzońca, 29.08.2016

Komentarz do programu Nowoczesnej

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 19.09.2016

Komisja Europejska chroni polskich konsumentów przed złymi pomysłami naszego rządu

Aleksander Łaszek, Tomasz Dróżdź, 20.09.2016

Połączenie ministra finansów i ministra rozwoju w osobie Mateusza Morawieckiego to niebezpieczny krok dla finansów państwa

Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, 30.09.2016

Ocena deklaracji programowej Platformy Obywatelskiej

Rafał Trzeciakowski, 07.10.2016

Wicepremier Morawiecki nie uratował Przewozów Regionalnych

Wojciech Zając, 10.10.2016

Najbiedniejsi zyskują najwięcej na wolnym handlu

Rafał Trzeciakowski, 14.10.2016

Rewizja budżetu UE 2014–2020: zmarnowana szansa czy nadzieja na obywatelski nadzór?

Anna Czepiel, 26.10.2016

12 fałszywych argumentów za zakazem handlu w niedzielę

Maciej Orczyk, Rafał Trzeciakowski, 04.11.2016

Podsumowanie roku rządów PiS

Leszek Balcerowicz, Andrzej Rzońca, Aleksander Łaszek, Marek Tatała, 14.11.2016

Stanowisko FOR w sprawie pracowników delegowanych

Rafał Trzeciakowski, 15.11.2016

Zmiany w kwocie wolnej nie pomogą polskiej gospodarce

Aleksander Łaszek, 02.12.2016

Dlaczego renacjonalizacja banku Pekao to zły kierunek?

Aleksander Łaszek, Andrzej Rzońca, Rafał Trzeciakowski, Wojciech Zając, 09.12.2016

Nowelizacja Prawa o zgromadzeniach narusza konstytucyjną wolność zgromadzeń i międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka

Justyna Baszczeska, Karolina Wąsowska, 14.12.2016

WIZERUNEK PRZEDSIĘBIORCY

Przedsiębiorcy kojarzą nam się raczej dobrze i doceniamy ich wkład w narodową gospodarkę, chociaż daleko nam do najbardziej przychylnych biznesmenom narodów Europy. Co więcej, w naszym społeczeństwie wciąż pokutuje wiele stereotypów na temat przedsiębiorców i szwankuje edukacja w zakresie przedsiębiorczości.

To tylko niektóre z wniosków płynących z raportu opracowanego we współpracy z ekspertami Forum Obywatelskiego Rozwoju: „Wizerunek przedsiębiorcy”, który został zaprezentowany przez Polską Radę Biznesu i Forum Obywatelskiego Rozwoju w 2016 roku.

Na zdjęciu od lewej: Marcin Piasecki, Małgorzata Adamkiewicz, Jacek Szwałkowski, Agata Stremiecka, Wojciech Kostrzewa, Marian Owerko, Jerzy Kwieciński

Raport „Wizerunek przedsiębiorcy” został przygotowany we współpracy z ekspertami Forum Obywatelskiego Rozwoju (FOR) w ramach programu Promocji Polskiej Przedsiębiorczości prowadzonego przez Polską Radę Biznesu. Celem, który przyświecał autorom raportu, było zbadanie i przedstawienie opinii na temat roli polskich przedsiębiorców w rozwoju kraju po przemianach ustrojowych. W publikacji przedstawiono wyniki badań, konfrontując odpowiedzi respondentów z danymi historycznymi i wskazaniami opiniodawców z innych państw Unii Europejskiej.

Wiedza Polaków na temat przedsiębiorczości została poddana analizie w oparciu o praktyczną wiedzę ekspertów PRB i FOR. Kontekst gospodarczy, społeczny i historyczny przybliżyli w swoich komentarzach przedstawiciele polskiego biznesu. Eksperti FOR omówili wyniki badań, poszukując przyczyn zjawisk i postaw, które charakteryzują społeczne postrzeganie biznesu.

Wizerunek PRZEDSIĘBIORCY

Raport Polskiej Rady Biznesu 2016

Polacy częściej przypisują przedsiębiorcom pozytywne cechy...

80% zamożny
73% pożyteczny
57% pracowity

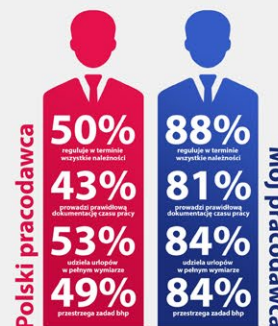
...niż negatywne

74% skąpy
43% uwikłany w politykę

Polacy wiedzą jakie znaczenia dla gospodarki mają przedsiębiorcy

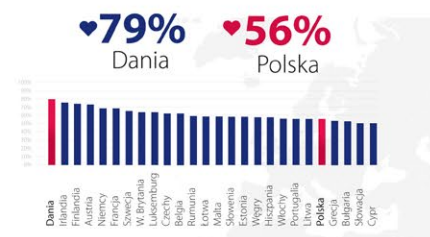
Polacy dużo lepiej oceniają pracodawcę swojego, niż typowego polskiego pracodawcę

Blaski i cienie przedsiębiorczości według Polaków

- większa konkurencja na rynku i spadek cen różnych produktów - **83,8%**
- podniesienie poziomu życia - **85,0%**
- tworzenie miejsc pracy i zmniejszanie bezrobocia - **91,6%**
- wyżyski i eksploatowanie pracowników - **49,2%**
- wzrost kombinatorstwa, kradzieży i oszustwa, układów i korupcji - **55,6%**
- zanizanie płacy przez chciwych i nieuczciwych przedsiębiorców - **82,9%**

Sympatia dla przedsiębiorców w krajach UE

* Zaprocentowane dane pochodzą z raportu „Wizerunek Przedsiębiorcy” który został przygotowany przez ekspertów Forum Obywatelskiego Rozwoju i Polskiej Rady Biznesu

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

FREE MARKET ROAD SHOW

– Największą przeszkodą są nadmierne regulacje – powiedział John Chisholm, amerykański przedsiębiorca z Doliny Krzemowej, podczas konferencji Free Market Road Show w Warszawie.

20 maja 2016 roku odbyła się kolejna, czwarta już edycja Free Market Road Show (FMRS) w Warszawie. Głównym organizatorem konferencji w Polsce było Forum Obywatelskiego Rozwoju (FOR), a cały cykl konferencji FMRS w Europie zorganizowało Austrian Economics Center wraz z lokalnymi partnerami. Konferencja, podobnie jak w latach poprzednich, gościła w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, a wydarzenie było częścią obchodów 110-lecia SGH.

Panel „Europe in Times of Change Jobs, entrepreneurship, start-ups, sharing economy, and the European Demos” poświęcony został tematyce przedsiębiorczości w kontekście zmian zachodzących w Europie.

John Chisholm – CEO w John Chisholm Group, doświadczony amerykański przedsiębiorca z Doliny Krzemowej i autor książki „Unleash Your Inner Company”. W swoim wystąpieniu podkreślał ogromną nieprzewidywalność biznesu. Jak słusznie zauważył, nikt nie jest w stanie przewidywać, która technologia odniesie sukces ani też kto w wyścigu pomiędzy przedsiębiorcami przegra. Dotyczy to także polityków, którzy powinni ograniczyć swoje interwencje na rynku.

Prof. Leszek Balcerowicz nawiązał do leksykalnego znaczenia polityki, na którą składają się system polityczny oraz zachowania w tym systemie. Elementy te nierozdzielnie związane są z politykami (z ang. *policies*), które mają wpływ na wyniki ekonomiczne państwa, w tym przede wszystkim na wzrost gospodarczy. Zdaniem prof. Balcerowicza to, jaki poziom osiągnie polska gospodarka w przyszłości oraz na jakim poziomie będą rządy prawa, zależy głównie

od tego, jak będzie wyglądał w Polsce system polityczny i rozkład sił w społeczeństwie – dlatego trzeba się mobilizować do działania, a nie wyłącznie do krytykowania.

Odpowiedzią na słabnące siły napędzające wzrost polskiej gospodarki mogłaby być realizacja planu zawartego w raporcie FOR „Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić, by dogonić Zachód?”. Najważniejsze punkty raportu omówił **Aleksander Łaszek** – wiceprezes FOR oraz główny autor tego opracowania. Jeśli mówimy o rządach prawa, to oddziałują one zwłaszcza na wydajność i inwestycje. Przez ostatnie 25 lat w Polsce wzrost gospodarczy oparty był głównie na wzroście wydajności, natomiast w ostatnich latach jest on coraz wolniejszy. W dobrze prosperującej gospodarce najsłabsze pod tym względem przedsiębiorstwa powinny zniknąć, jednak w Polsce tak się nie dzieje.

W ostatnim panelu konferencji Free Market Road Show poruszony został temat, który budzi często największą emocji – „Death and Taxes, EU Tax Harmonization vs. Tax Competition, BEPS, FATCA, and Tax Havens under Siege”.

Prof. Deirdre McCloskey, wybitna ekonomistka z Uniwersytetu Illinois w Chicago, przypominała o historii kapitalizmu i fundamentalnym znaczeniu wolności. Starła się pokazać, dlaczego wielu ekonomistów nie rozumie współczesnego świata. Podkreślała, że kapitalizm nie opiera się jedynie na inwestycjach w kapitał, chociaż te też są ważne. Kapitalizm to przede wszystkim innowacje, których źródłem są idee. Zdaniem prof. McCloskey zamiast pojęcia „kapitalizm” należałoby używać pojęcia „innowizm” (z ang. *innovism*), gdyż lepiej oddaje ono naturę tego zjawiska i pokazuje źródła wzrostu gospodarczego, który obserwujemy na świecie w ostatnich 200 latach.

PARTNERAMI KONFERENCJI FREE MARKET ROAD SHOW W WARSZAWIE BYLI: SKN SPRAW ZAGRANICZNYCH SGH, SKN EKONOMICZNEJ ANALIZY PRAWA SGH, EUROPEAN STUDENTS FOR LIBERTY – POLSKA, ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW, WARSAW ENTERPRISE INSTITUTE (WEI), INSTYTUT MISESA, STOWARZYSZENIE KOLIBER, STOWARZYSZENIE LIBERTARIAŃSKIE, FUNDACJA WOLNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ OBIEKTYWIZM.PL.

SZKOŁA LESZKA BALCEROWICZA

W maju i listopadzie 2016 roku odbyły się kolejne edycje Szkoły Leszka Balcerowicza – trzydniowego seminarium dla studentów zainteresowanych zagadnieniami współczesnej gospodarki. Spośród nadesłanych prac konkursowych wybranych zostało 31 najlepszych, a ich autorzy wzięli udział w wykładach prowadzonych przez czołowych polskich ekonomistów, prawników i przedsiębiorców.

Zwyciężczynią wiosennej edycji została studentka Uniwersytetu Jagiellońskiego, Paulina Kuśnierz, za pracę „Dlaczego państwo prawa jest ważne dla wzrostu gospodarczego?”. Miejsce drugie zajęli ex aequo Daniel Góra z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie za artykuł „Państwo prawa a wzrost gospodarczy” oraz Piotr Kempniński z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za pracę „Wątpliwości wobec projektu wprowadzenia klauzuli prze-

ciwko unikaniu opodatkowania”. Trzecie miejsce zajął Marek Szolc z Uniwersytetu Warszawskiego, który napisał „Dlaczego państwo prawa jest ważne dla wzrostu gospodarczego?”.

Zwycięzcą jesiennej edycji został Jarosław Kamiński, student Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, za pracę pt. „Pomysł niskich lotów, czyli jak marnować pieniądze podatników”. Zdobyczynią II miejsca została Małgorzata Wójcik z SGH, autorka artykułu „Biurokracja – przepis na sukces czy inwestycyjny zakalec?”. III miejsce zajął Jakub Przeorek, student UKSW, dzięki pracy „Kenijski Miś, czyli to jest samochód na miarę naszych możliwości”.

Nagrodę specjalną, jaką był staż w Institute of Economic Affairs w Londynie, zdobył Hubert Gregorski z Uniwersytetu Warszawskiego za artykuł „Innowacja wprowadzana dekretem”.

WYKŁADOWCAMI SZKOŁY LESZKA BALCEROWICZA W 2016 BYLI:

Leszek Balcerowicz
Przewodniczący Rady FOR

Stanisław Gomułka
Główny Ekonomista BCC

Piotr Krupa
Prezes Zarządu KRUUK S.A.

Książę Michael von Liechtenstein
Założyciel i Prezes Zarządu Geopolitical Intelligence Services AG

Jeremi Mordasewicz
Doradca Zarządu Konfederacji Lewiatan

Michał Niemczycki
Założyciel i Członek Zarządu Freebee

Marek Rozkrut
Główny Ekonomista EY

Waldemar Szwarczyński
Prezes Rady Nadzorczej Biofarm Sp. z o.o.

Jan Wróbel
Dziennikarz, publicysta

ks. Jacek Gniadek
Misjonarz Werbista

David Huse
Oficer Orderu Imperium Brytyjskiego, doświadczony menedżer globalnych firm

Michał Kwiatkiewicz
Prezes Zarządu YES Biżuteria Sp. z o.o.

Jerzy Stępień
Były sędzia Trybunału Konstytucyjnego, Prorektor Uczelni Łazarskiego

Rafał Sonik
Prezes Zarządu Gemini Holding

Tomasz Lis
Redaktor Naczelny „Newsweek Polska”, współwłaściciel serwisu internetowego NaTemat.pl

Ewald Raben
Prezes Zarządu Grupy Raben

Paweł Kowal
Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk

KOMIKSY EKONOMICZNE

„Komisy Ekonomiczne” to innowacyjny projekt edukacyjny organizowany od 2008 roku przez Forum Obywatelskiego Rozwoju we współpracy z Bankiem Zachodnim WBK pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ośrodka Rozwoju Edukacji, którego celem jest przedstawienie zagadnień związanych z gospodarką w przystępnej formie obrazkowej, ciekawej dla odbiorcy w każdym wieku.

Na każdą edycję projektu składa się konkurs na najlepsze komiksy oraz – na bazie wybranych prac – opracowane przez ekspertów scenariusze lekcji wiedzy o społeczeństwie i podstaw przedsiębiorczości. Scenariusze te oraz komiksy nagrane na CD przekazywane są bezpłatnie wraz z albumem zawierającym wybrane prace nauczycielom gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Dzięki przystępnej formie uczniowie mogą zrozumieć, jak naprawdę działa gospodarka. Komiksy pokazują m.in. korzyści z prowadzenia własnej działalności gospodarczej, zalety oszczędzania czy tworzenia dobrego prawa, wyjaśniają również wiele podstawowych definicji. Nauczyciele zaś zyskują możliwość uatrakcyjnienia swoich lekcji i wyjaśnienia na prostych przykładach złożonych zagadnień życia gospodarczego i społecznego.

W ramach projektu raz w roku FOR zaprasza nauczycieli do Warszawy na konferencję naukową, a pracownicy oraz wolontariusze FOR regularnie prowadzą warsztaty z nauczania ekonomii w szkołach w całej Polsce.

Laureatów wybiera jury w składzie: prof. Leszek Balcerowicz – Przewodniczący Rady FOR, oraz znani rysownicy i satyrycy: Jacek Fedorowicz, Michał Ogórek, Antoni Rodowicz, Agata Jakuszko-Sobočka, Andrzej Milewski – „Andrzej Rysuje” oraz Adam Radoń – Dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Komiksu i Gier, a także Teresa Notz z Banku Zachodniego WBK.

W 2016 roku otrzymaliśmy rekordową liczbę zgłoszeń (było ich prawie 30% więcej niż w poprzedniej edycji), wszystkie na bardzo wysokim poziomie. Serdecznie gratulujemy tegorocznym uczestnikom i już dziś zachęcamy do wzięcia udziału w kolejnej edycji.

Tematami VIII edycji konkursu były:

- „Odejdź od okienka” – bankowość mobilna i jej możliwości.
- „Komputer a praca, czy to się opłaca?” – cyfryzacja a mit bezrobocia.
- „Od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej” – o sukcesie Polski po 1989 r.
- „Akcja – reakcja” – jak giełda zmienia pieniądze inwestorów w realne inwestycje?

WWW.KOMIKSYEKONOMICZNE.PL

W RAMACH PROJEKTU „KOMIKSY EKONOMICZNE” EDUKATORZY FOR PROWADZĄ RÓWNIEŻ LEKCJE POKAZOWE Z WYKORZYSTANIEM INNOWACYJNYCH METOD NAUCZANIA, M.IN. KRÓTKICH ANIMACJI ORAZ GIER SYMULACYJNYCH I KOMIKSÓW.

LEKCJE EKONOMICZNE KIEROWANE SĄ DO UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH ORAZ PONADGIMNAZJALNYCH.

UCZNIOWIE PODCZAS LEKCJI DOWIADUJĄ SIĘ M.IN. O PODSTAWOWYCH ZAGADNIENIACH MAKRO- I MIKROEKONOMICZNYCH, FINANSACH PUBLICZNYCH (W TYM O DŁUGU PUBLICZNYM), FINANSACH PRYWATNYCH, FINANSACH PRZEDSIĘBIORSTW, PRAWACH KONSUMENTA, TRANSFORMACJI USTROJOWEJ, GIEŁDZIE.

W NASZYCH LEKCJACH WZIĘŁO UDZIAŁ JUŻ PONAD 4000 UCZNIÓW W CAŁEJ POLSCE.

ZWYCIĘZCY – KATEGORIA DŁUGA:

- I MIEJSCE – Elżbieta Wąsik, „Krzesełka”
- II MIEJSCE – Anna Król i Maciej Szymczak, „www.meblezabek.com”
- III MIEJSCE – Krzysztof Gierszewski i Ireneusz Szuniewicz, „Złoty pociąg”

ZWYCIĘZCY – KATEGORIA KRÓTKA:

- I MIEJSCE – Grzegorz Karasiński, „Paradoks okienka”
- II MIEJSCE – Maciej Tumanowicz, „Bank Zawsze Pod Łąpką”
- III MIEJSCE – Jarosław Kozłowski, „Bankowo”

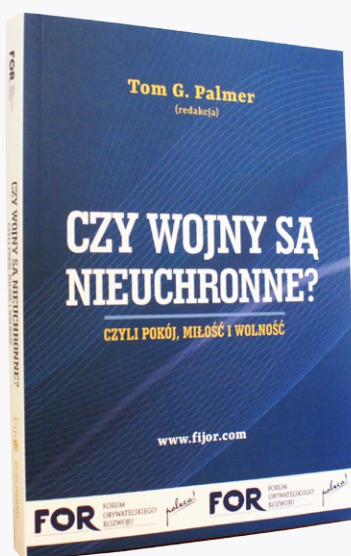
KSIĄŻKI FOR POLECA

CZY WOJNY SĄ NIEUCHRONNE? CZYLI POKÓJ, MIŁOŚĆ I WOLNOŚĆ

TOM G. PALMER

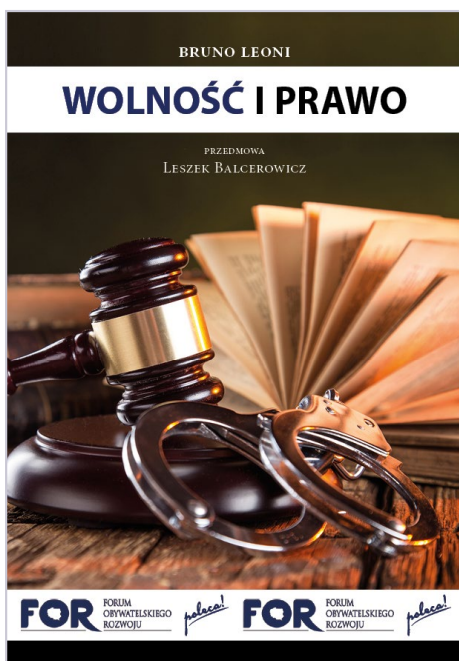
Tom Palmer i pozostali autorzy tej książki w przekonujący sposób pokazali, w jaki sposób należy zmodyfikować popularną łańciszką maksymę *si vis pacem, para bellum*, a więc „jeśli chcesz pokoju, gotuj się do wojny”.

Główny przekaz książki Toma Palmera jest bowiem taki, że jeśli naprawdę chcemy pokoju, powinniśmy przede wszystkim skupić się na promocji i wzmacnianiu wolności gospodarczej, handlu międzynarodowego i wzajemnej współpracy osób, przedsiębiorstw i państw. Wojny kosztują, wraz z globalizacją i rosnącą wartością wymiany handlowej na świecie koszty potencjalnych konfliktów są jeszcze wyższe, a utracone korzyści z międzynarodowych przepływów towarów

i usług mogą znacząco przewyższać wydatki na karabiny, czołgi czy samoloty. Z kolei pokój stwarza otoczenie, w którym zdecydowanie łatwiej o poprawę warunków życia w oparciu o produktywnie zachowania, takie jak praca, przedsiębiorczość, handel czy inwestycje. Oczywiście są grupy, które korzystają na interwencjonizmie wojskowym i handlowym (a więc protekcjonizmie), takie jak przedsiębiorstwa z chronionych sektorów czy część przemysłu zbrojeniowego. Te często ukryte koszty przywilejów dla wybranych ponosi większość podatników oraz konsumentów, co sprawia, że należy je ujawniać i piętnować.

Marek Tatała, fragment postłowa

WOLNOŚĆ I PRAWO

BRUNO LEONI

W książce Leoniego znajdujemy wnikliwą analizę porównawczą decyzji podejmowanych na wolnym rynku oraz rozstrzygnięć w procesach kolektywnego decydowania, włącznie z demokratycznym głosowaniem.

Autor podkreśla, nawiązując do wczesnych prac Jamesa Buchana, późniejszego laureata Nagrody Nobla, że umowy zawierane na wolnym rynku są oparte na dobrowolności, natomiast tylko w małych grupach można dojść do decyzji wyrażających konsensus. W większych zbiorowościach głosowanie prowadzi z reguły do decyzji, z którymi nie zgadza się jakaś grupa ludzi. Autor oczywiście nie wyprowadza z tego wniosku, że należy znieść demokrację, lecz że trzeba ograniczyć sferę podlegającą kolektywnym decyzjom.

Leszek Balcerowicz, fragment wstępu

„JAK SZWAJCARIA OSIĄGNĘŁA SUKCES?”

W listopadzie 2016 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, z inicjatywy Polsko-Szwajcarskiej Izby Gospodarczej, Ambasady Szwajcarii oraz Forum Obywatelskiego Rozwoju odbyła się bilateralna debata, podczas której zaproszeni eksperci próbowali wyjaśnić, dlaczego to właśnie Szwajcaria odniosła sukces oraz jak Polska może powielić doświadczenia szwajcarskie. Pretekstem do organizacji tej debaty było wydanie przez FOR i Wydawnictwo Pascal książki Wolfganga Koydla „Możesz być bogaty, czyli jak Szwajcarzy osiągnęli sukces”.

Debatę bilateralną, moderowaną przez redaktora naczelnego dziennika „Rzeczpospolita” **Bogusława Chrabotę**, otworzył ambasador Szwajcarii w Polsce, **Andrej Motyl**, który podkreślił, że sukces Szwajcarii zbudowany jest m.in. dzięki inkluzywności i subsydiarności systemu gospodarczo-politycznego.

Zdaniem podsekretarza stanu w Ministerstwie Rozwoju **Jadwigi Emilewicz** biorącej udział w debacie zdecydowały o tym endemiczne cechy szwajcarskiego społeczeństwa, które nie są możliwe do bezpośredniej implementacji w Polsce. Jak podkreśliła minister, Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Konstytucja dla Biznesu – dwa flagowe projekty rządu, mające pobudzić polską gospodarkę, opierają się na inwestycjach w innowacje, choć nakłady na badania i rozwój wciąż są u nas nieporównywalnie niższe niż w Szwajcarii.

Dr Andrzej Rzońca z FOR odniósł się bardzo krytycznie do poczynań rządu odnośnie do programu 500+, obniżenia wieku emerytalnego czy planowanej reformy edukacji. Dr Rzońca podkreślił, że stabilny układ polityczny to taki, gdzie rządzący nie tryumfują, ale budują mosty.

Zgodni byli uczestnicy debaty na temat wzajemnego zaufania obywateli do państwa, które jest fundamentem dobrze stanowionego i przestrzegane prawa. Dyrektor Polsko-Szwajcarskiej Izby Gospodarczej **Ulrich Schwendimann** wskazał na zaufanie i lojalność pomiędzy rządem a biznesem jako fundament rozwoju gospodarczego. Zaufanie buduje się przez dialog, który sprzyja nie tylko tworzeniu bardziej stabilnego prawa, także legitymizacja dla zmian i reform jest zdecydowanie większa.

Podobnego zdania był **Wojciech Kostrzewa**, Prezes Grupy ITI, reprezentujący Stadler Rail w Polsce, którego zdaniem dialog i konsultacje z przedstawicielami biznesu są niezbędne dla stanowienia prawa, które wspierać będzie rozwój i zasobność społeczeństwa.

Zapoznaj się z najważniejszymi tekstami
w wolnościowej myśli ekonomicznej i politycznej

KOLEKCJA WYBRANA PRZEZ LESZKA BALCEROWICZA

audioteka

FOR POLECA AUDIOBOOKI

Forum Obywatelskiego Rozwoju wraz z Audioteką przygotowało cykl wydawniczy audiobooków, które promują idee indywidualnej i politycznej wolności, rządów prawa, wolnego rynku oraz prawa własności. Zestaw powstał z myślą o osobach, które chciałyby zapoznać się z najważniejszymi zagadnieniami w wolnościowej myśli ekonomicznej i politycznej.

W naszym zestawieniu znalazły się więc prace XIX-wiecznych tytanów liberalizmu, takich jak **Frédéric Bastiat** i **John Stuart Mill**. Eseje takie jak „Państwo”, „Prawo”, „Co widać i czego nie widać”, a także „Utylitaryzm” i „O wolności”, mimo iż napisane ponad 200 lat temu, nadal zaskakują swoją wnikliwością i przystępnością. Nie mogło zabraknąć w tej kolekcji omówienia prac **Adama Smitha** – ojca współczesnej ekonomii. Jednakże ze względu na objętość i złożoność jego podstawowych dzieł, czyli „Badań nad naturą i przyczynami bogactwa narodów” oraz „Teorii uczuć moralnych”, umieściliśmy w naszym cyklu pozycję **Jamesa Buchanana** opisującą zwięźle życie i idee tego najważniejszego z przedstawicieli szkockiego oświecenia.

W zestawieniu silną reprezentację posiadają przedstawiciele tzw. austriackiej szkoły ekonomii. Szkoła ta stawia w centrum swojej myśli wolny rynek jako system uczenia się, pozyskiwania informacji i weryfikacji błędnych decyzji, a jej najważniejsze elementy opisane są w pracach **Henry’ego Hazlitta**, **Ludwiga von Misesa** i bardziej współczesnego autora **Thomasa Sowell**.

Kolejny autor w naszym zestawieniu to laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii, niekwestionowany autorytet w dziedzinie polityki monetarnej, a także najbardziej elokwentny popularyzator wolności gospodarczej, czyli **Milton Friedman**. Jego dzieło „Kapitalizm i wolność” do dziś pozostaje jednym z niedoścignionych wzorów – to książka, która tłumaczy złożone mechanizmy ekonomii w przystępny sposób. Zaś szkołę ekonomii podaźowej reprezentuje w naszym zestawieniu **George Gilder**. Jego dzieło „Bogactwo i nędza” było jedną z ulubionych książek Ronalda Reagana, zaś ekonomiści podaźowi mieli największy wpływ na kształt rewolucji gospodarczej przeprowadzonej przez tego prezydenta w latach 80. ubiegłego wieku.

Zestaw uzupełnia książka **Johna Blundella**: „Portret Żelaznej Damy”, czyli biografia jednego z najwybitniejszych polityków ubiegłego stulecia – lady Margaret Thatcher. Zdecydowaliśmy się umieścić tę książkę w zestawieniu, aby pokazać, że idee wolnościowe są możliwe do wprowadzenia w twardej realiach polityki i że nie tylko przynoszą rozwój oraz bogactwo społeczeństwa, ale także pozwalają politykowi je głoszącemu wygrać powszechne wybory. I to trzy razy z rzędu.

Drogi słuchaczu, zapraszamy cię do zapoznania się z ideami myśli ekonomicznej i politycznej, które pomogą ci zrozumieć funkcjonowanie otaczającego nas świata.

WWW.AUDIOTEKA.PL

KORZYŚCI Z KRYTYKI WOLNEGO RYNKU

„Kapitalizm jest zły! Neoliberalizm spowodował kryzys gospodarczy! To wolny rynek powoduje rozwarstwienia społeczne! Transformacja to neokolonizacja – wyprzedali polski kapitał!”. Krytykowanie kapitalizmu i wolnego rynku to dobry sposób na biznes. Niektórzy traktują to jako sposób na życie i główne źródło utrzymania – paradoksalnie to dzięki demokracji i wolnemu rynkowi mogą go krytykować i na tym zarabiać. Krytyka kapitalizmu jest wszędzie – dostała się do mediów głównego nurtu, można spotkać ją w księgarniach, kinach, a w szczególności na scenie politycznej.

✎ Mateusz Wiatr

HUMAN FREEDOM INDEX – ILE WOLNOŚCI W POLSCE I NA ŚWIECIE?

Składową Human Freedom Index jest poziom wolności gospodarczej. Co ciekawe, Cato zaobserwowało nieznaczny sumaryczny wzrost swobód ekonomicznych na świecie – światowy poziom, wyliczany na podstawie 42 zmiennych, wzrósł z 6,78 do 6,86 punktu na 10 możliwych. Polska zajęła 40. miejsce, znacznie gorsze niż wiele krajów regionu. Najniżej ocenioną zmienną w przypadku Polski była bezstronność sądów, która uzyskała tylko 3,93 na 10 możliwych punktów. Słabo wypadliśmy również pod kątem prawnego egzekwowania umów (4,12) i wydatków publicznych (4,88). Najwyższą pozycję wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej zajęła Litwa (15.), wysoko sklasyfikowane zostały również Estonia (19.), Rumunia (22.) i Łotwa (27.). Na czele rankingu znalazł się Hong-

kong, znacznie wyprzedzając kolejne państwa: Singapur, Nową Zelandię, Szwajcarię i Irlandię.

✎ Maciej Orczyk

ARBITRALNA WŁADZA NISZCZY INWESTYCJE

Władza zdolna do niszczenia Trybunału Konstytucyjnego (kontrolera zgodności prawa z najwyższym prawem, czyli Konstytucją), do łamania wszelkich reguł w uchwalaniu ustaw, do rozszerzania pola do arbitralnego egzekwowania prawa (rozszerzenie kompetencji prokuratury, służb specjalnych, aparatu podatkowego itp.) – niszczy bodźce do prywatnych inwestycji. To jest paradoks władzy, która dąży do wszechwładzy – nie może się wiarygodnie zobowiązać, że się ograniczy, czyli nie będzie szkodzić. I to jest zasadnicza przyczyna słabych inwestycji w Polsce. Oskarżanie przez Kaczyńskiego przedsiębiorców o celowe szkodenie PiS-owi jest przejawem paranoi (jeśli w to wierzy) lub głupoty (jeśli nie wierzy, ale sądzi, że inni uwierzą).

✎ Leszek Balcerowicz

POLITYKA RYNKU PRACY CZY POLITYKA NIEPEWNOŚCI?

Wiele z 1,3 mln osób pracujących na umowach cywilnoprawnych boi się, że straci na wprowadzeniu „jednolitego podatku” – szykowanego na wprowadzenie w 2018 roku projektu PiS, który spośród działań rządu może wywrzeć największy wpływ na rynek pracy. Mimo tych obaw rządzący uparcie nie ujawniają szczegółów reformy, które dotyczyłyby kwestii umów cywilnoprawnych. Niepew-

ność w rok po objęciu władzy przez rząd Beaty Szydło dotyczy także innych propozycji PiS w obszarze rynku pracy: czy rządzący ostatecznie wycofali się z interwencjonistycznego Narodowego Programu Zatrudnienia, czy też stanie się on częścią planu Morawieckiego, dopełniając wizji gospodarki sterowanej przez rząd? A co z zapowiadany rok temu przez minister Elżbietę Rafalską potencjalnie dobrym pomysłem zmian w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy?

✎ Anna Patrycja Czepiel

JAK USPRAWNIC DZIAŁANIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI?

Jedynie 28% Polaków twierdzi, że wymiar sprawiedliwości działa w Polsce dobrze. Tylko 22% Polaków uważa, że sędziowie w Polsce w orzekaniu wyroków są niezawisli i nie podlegają żadnym naciskom z zewnątrz, a aż 25% wskazuje korupcję wśród sędziów jako jeden z najistotniejszych problemów dotyczących polskiego wymiaru sprawiedliwości. Także według międzynarodowego raportu „Global Competitiveness Report” w Polsce sędziowie są mniej niezawisli niż w większości pozostałych państw członkowskich UE.

W kontekście zapewnienia niezależności sądów bardzo niebezpieczny jest toczący się w ostatnich miesiącach spór wokół Trybunału Konstytucyjnego. Należy rozstrzygnąć go w sposób kompromisowy, ale – przede wszystkim – zgodny z prawem. W tych okolicznościach trzeba szczególnie pamiętać o fundamentalnej zasadzie *lex retro non agit*.

✎ Ida Sywula

OBSZARY BADAWCZE FOR

FINANSE PUBLICZNE

Proponujemy, w jaki sposób powinniśmy ograniczać wydatki publiczne. To jedyna odpowiedzialna droga, która pozwoli na znaczące obniżenie podatków, stopniową spłatę długu publicznego oraz trwałe przyspieszenie wzrostu gospodarczego Polski.

PAŃSTWO PRAWA

Wskazujemy na zagrożenia płynące ze zmian prawnych, które zaburzają równowagę poszczególnych władz oraz ich wzajemną kontrolę. Przyglądamy się jakości procesów legislacyjnych i decyzjom podejmowanym przez instytucje publiczne.

RYNEK PRACY

Analizujemy projekty rządowe pod kątem wzrostu zatrudnienia w Polsce. Jednocześnie badając doświadczenia innych krajów szukamy dobrych praktyk, które przeniesione na polski grunt, mogą sprawić, że więcej Polaków będzie pracowało.

UNIA EUROPEJSKA

Analizujemy projekty unijnych dyrektyw, rozporządzeń i innych dokumentów pod względem wpływu propozycji UE na wolność gospodarczą i wolności obywatelskie, a przede wszystkim jak przekładają się one na rozwój Polski i innych krajów członkowskich. Tłumaczymy też i komentujemy analizy niemieckiego think-tanku Centrum für Europäische Politik.

WOLNOŚĆ GOSPODARCZA

Prowadzimy systematyczne działania przeciwko antywolnościowym presjom i wspieramy propozycje, które zwiększają zakres wolności i indywidualnej odpowiedzialności. Więcej wolności gospodarczej to najlepsza recepta na szybszy rozwój i poprawę warunków życia.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Monitorujemy proces legislacyjny w zakresie całego systemu wymiaru sprawiedliwości. W naszych publikacjach poddajemy analizie projektowane lub nowo uchwalone regulacje. Badamy efektywność wymiaru sprawiedliwości i rekomendujemy działania mające na celu jego usprawnienie lub wyeliminowanie błędów w jego działaniu.

WYBRANE PROJEKTY FOR

PROJEKTY ANALITYCZNE

ANALIZY I RAPORTY

Badania poruszające ważne tematy gospodarcze i prawne. Nasze analizy zawierają poza diagnozą rekomendacje zmian. Pokazujemy też najlepsze praktyki z innych krajów.

KOMUNIKATY FOR OSTRZEGA I FOR POLECA

Krótkie komentarze naszych ekspertów do bieżących wydarzeń gospodarczych, prawnych i politycznych. Wszystkie nasze publikacje trafiają do rządzących oraz – za pośrednictwem mediów – do opinii publicznej.

EGZEKWOWANIE PRAWA I GOSPODARKA

Badamy efektywność wymiaru sprawiedliwości i rekomendujemy działania mające na celu jego usprawnienie. Przede wszystkim poprzez wpływ na produktywność i stopę inwestycji wymiar sprawiedliwości oddziałuje na wzrost gospodarki.

LEPSZEPODATKI.PL

Obywatelski projekt nowej, przejrzystej ordynacji podatkowej. Naszym celem jest zainicjowanie prac w dziedzinach dotychczas nieobjętych planami rządu oraz zadbanie o ich właściwy przebieg tam, gdzie rząd planuje zmiany. Chcemy współpracować z innymi organizacjami wypracować dobre rozwiązania i działać w celu ich szybkiego przyjęcia.

PROJEKTY WATCHDOG

MONITOR

System monitoringu prawa, dzięki któremu obywatele, a w szczególności przedsiębiorcy mogą przekazać nam informacje o złych przepisach poprzez formularz na stronie Monitor.for.org.pl. Na tej podstawie przygotowujemy raporty oraz propozycje zmian obowiązującego prawa. Monitor ma ostrzegać przed propozycjami nowych, niebezpiecznych regulacji.

LICZNIK DŁUGU

Jeden z pierwszych projektów FOR. Licznik podaje wysokość państwowego długu publicznego. Od 2013 r. licznik poza długiem jawnym pokazuje także dług ukryty (w systemie emerytalnym). Licznik w postaci ekranu świetlnego znajduje się w centrum Warszawy. DlugPubliczny.org.pl

#LICZBADNIAFOR

Każdego dnia eksperci i zespół FOR wybierają dla Państwa ważną i interesującą liczbę o tematyce ekonomiczno-gospodarczej i przedstawiają ją wraz z krótkim i czytelnym opisem na grafice publikowanej w mediach społecznościowych.

SPRAWDZPODATKI.PL

Nowatorska platforma pozwalająca w przystępny sposób sprawdzić, jaka część wynagrodzenia jest oddawana państwu w formie wszelkich podatków i składek. Celem mechanizmu jest pokazanie, że płacone przez nas podatki i wydatki publiczne to dwie strony tego samego medalu.

PROJEKTY EDUKACYJNE DLA MŁODZIEŻY

SZKOŁY LESZKA BALCEROWICZA

Seminaria dla studentów i doktorantów prowadzone przez najlepszych ekonomistów, prawników, dziennikarzy i przedsiębiorców. Uczestników wyłaniamy w konkursie na esej o tematyce gospodarczej.

KOMIKSY EKONOMICZNE

Konkurs na najlepsze komiksy o tematyce ekonomicznej. Komiksy wraz ze scenariuszami lekcji przedsiębiorczości i WOS trafiły do tysięcy szkół w Polsce. W ramach projektu organizujemy szkolenia i konferencje dla nauczycieli oraz lekcje dla uczniów.

WSPIERAJĄC FOR, STAJESZ SIĘ ISTOTNĄ CZĘŚCIĄ NASZEJ FUNDACJI I SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Wspierając nas, otrzymujesz ważne narzędzie do obrony obywatelskich wolności – wiedzę i argumenty do dalszego racjonalnego działania w państwie.

JAK MOŻESZ Z NAMI DZIAŁAĆ I POMÓC W PROMOCJI WOLNOŚCI I ZDROWEGO ROZSĄDKU W DEBACIE PUBLICZNEJ?

Dołącz do naszego zespołu badawczego. Zostań autorem naszych publikacji i **EKSPERTEM FOR**.

Zachęć znajomych i Twoich **PARTNERÓW BIZNESOWYCH** do wsparcia FOR.

Zostań naszym wolontariuszem. Zorganizuj z nami **WYDARZENIE W TWOIM MIEŚCIE**.

Polub nas na **FACEBOOKU** i **TWITTERZE**. Zapisz się do **NEWSLETTERA**. Oglądaj nas na **YOUTUBE**.

ZOSTAŃ DARZYŃCĄ FOR. Wspieraj nasze projekty. Przekaż darowiznę na konto Fundacji.

JAK WESPRZEĆ FOR?

Działalność FOR jest finansowana w większości przez darowizny od sympatyków, osób i firm prywatnych, podzielających przekonanie, że wolności obywatelskie i gospodarcze oraz państwo prawa to podstawa dobrego życia każdego z nas.

FOR startuje w konkursach grantowych innych organizacji pozarządowych. Zgodnie ze swą polityką nie korzysta z dotacji instytucji ani firm państwowych, w tym spółek skarbu państwa. Uważamy, że działalność obywatelska, jaką prowadzi Fundacja FOR, znajdzie źródło finansowania w aktywnej postawie członków naszego społeczeństwa.

Każdy może wspierać fundację FOR, przekazując nawet niewielką kwotę na nasze konto:

Numery rachunków w Banku Zachodnim WBK

68 1090 1883 0000 0001 0689 0629
wpłaty w PLN

02 1090 1883 0000 0001 0689 0653
wpłaty w EUR

63 1090 1883 0000 0001 0689 4114
wpłaty w USD

44 1090 1883 0000 0001 0689 0673
wpłaty w GBP

„Staramy się wspólnie pracować na rzecz realizacji naszej misji statutowej, angażując ekspertów, specjalistów i wolontariuszy. Stałe wsparcie finansowe jest kluczowe dla rozwoju Fundacji. Nawet niewielkie kwoty, ale wpłacane regularnie przez Darczyńców, zapewniają sprawne funkcjonowanie Fundacji i jednocześnie potwierdzają sens naszej pracy. Jesteśmy za nie ogromnie wdzięczni”.

Patrycja Satora
dyrektor ds. rozwoju

LUDZIE FOR

RADA FUNDACJI

Prof. Leszek Balcerowicz, przewodniczący

Michał Chałaczkiwicz

Błażej Moder

Jeremi Mordasewicz

Arkadiusz Muś

Ryszard Wojtkowski

ZESPÓŁ FUNDACJI

ZARZĄD

Agata Stremecka, prezes zarządu

Aleksander Łaszek, wiceprezes zarządu, główny ekonomista

Marek Tatała, wiceprezes zarządu, ekonomista

Andrzej Rzońca, główny doradca rady i zarządu FOR

ADMINISTRACJA

Paulina Chrostowska, kierownik administracyjno-finansowy, specjalista ds. fundraisingu

Paulina Ogrodowczyk, asystentka ds. administracyjnych

DZIAŁ ROZWOJU

Patrycja Satora, dyrektor

Jan Kożuchowski, asystent

DZIAŁ KOMUNIKACJI

Natalia Wykrota, dyrektor

Łukasz Drapała, specjalista ds. nowych mediów

Elżbieta Gawryś, młodszy specjalista PR

DZIAŁ PROJEKTÓW

Jakub Przeździecki, koordynator

Adam Świerczewski, specjalista ds. projektów edukacyjnych

DZIAŁ ANALITYCZNY

Rafał Trzeciakowski, ekonomista

Karolina Wąsowska, prawnik

Anna Patrycja Czepiel, młodszy analityk

Tomasz Drózdź, młodszy analityk

Maciej Orczyk, młodszy analityk

Michał Magdziak, prawnik

Lista wszystkich ekspertów FOR jest dostępna na naszej stronie: For.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A
02-628 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11
e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl

